

Bognoter

Johan Bender, *Opbrud i Østeuropa*, Herning: Systime, 1990, 158 s., kr. 78,00.

Efter de mange begivenheder i 1989 og 1990 på den internationale arena er der nu begyndt at komme små lærebøger til historie- og samfundsfagsundervisningen. Benders bog indeholder godt 70 siders sammenfattende gennemgang af udviklingen i Østeuropa fra 1945 til 1990. Hertil kommer små 80 siders uddrag af centrale kilder fra perioden. Forklaringerne på de store forandringer i Østeuropa sammenfattes til blandt andet følgende: Marxismens umulighed som samfundsmodel, kaprustningen, USA's udmattelsespolitik over for Sovjet, den nye informationsteknologi og det folkelige opgør med de stivnede østlige systemer. Bogens styrke er de korte sammenfatninger. Dens svaghed er, at den ikke lægger op til forskellige tolkninger af, hvorfor opbruddet kom.

Gorm Rye Olsen, *Golfkrisen og den nye verdensorden*, København: SNU, 1991, 96 s., kr. 50,00.

Dette hæfte er produceret lige efter afslutningen af Golfkrigen. Hovedtesen er, at årsagerne til Iraks invasion af Kuwait er af indenrigspolitisk karakter. Irak savner en samlende nationalitetsfølelse. Derfor har regimet følt sig usikkert og svaret igen med hård intern repression og ekstern eventyrpolitik. Skal sådanne situationer undgås i den nye verdensorden, hjælper det ikke med mere militærindsats gennem amerikanske eller europæiske ekspeditionskorps, mener forfatteren. I stedet skal menneskerettighedskravene sættes i centrum. Ytringsfrihed, forsamlingsfrihed og organisationsfrihed ses som de centrale værdier i en ny orden. En sådan orden vil ikke nødvendigvis indebære, at landene bliver demokratier, men konsekvente krav om overholdelse af sådanne rettigheder kan danne baggrund for, at Hussein-regimerne langsomt forsvinder. Bogen er velskrevet og giver en god oversigt over Golfkrisen med hovedvægten på det arabiske perspektiv.

Hans-Henrik Holm
Danmarks Journalisthøjskole

Nikolaj Petersen, *EF, den politiske union og Danmark*, København: Det Sikkerheds- og nedrustningspolitiske Udvalg, 1991, 166 s., kr. 45,00.

Hefte er udgivet i serien »SNU. Dokumentation, oversættelse, debat«, og det indeholder en analyse på knap 60 sider og gengivelse af dokumenter på ca. 100

sider. Analysen, der er veldokumenteret, fokuserer på den politiske union i almindelighed og ikke kun på den danske politik i forhold hertil. Den politiske unions baggrund, EF-institutionernes og medlemslandenes holdninger og politik samt regeringskonferencen i december 1990 udgør således sammen med den danske regerings unionsmemorandum fra oktober 1990 emnerne for analysen. Afsluttende berøres blandt andet forholdet mellem en udvidelse af EF i dybden (unionsforhandlingerne) versus en udvidelse i bredden (flere medlemslande). De optrykte dokumenter, for fleres vedkommende i uddrag, belyser forløb og holdninger i EF-sammenhæng og i Danmark op til regeringskonferencen i midten af december 1990. De udgør således et udmærket grundlag for en diskussion om den politiske union.

Jens Pagter Kristensen og Steen Ryd Larsen, *EF og international økonomi*, København: Handelshøjskolens Forlag / Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck, 1991, 158 s., kr. 178,00.

I serien »Erhverv og samfund« udsendes her en meget alsidig bog om EF og den internationale økonomi. De første seks kapitler behandler forskellige sider af verdensøkonomien, herunder den seneste udvikling i industrilandene og i de central- og østeuropæiske lande. Dernæst behandler kapitlerne 7 - 14 dels EF's traktat- og budgetmæssige grundlag, dels centrale fællesskabspolitikker, inklusive det indre marked og tredjeverdensrelationerne. Faktisk ligger bogens hovedvægt på disse beskrivende præsentationer af EF's institutionelle grundlag og politikker. Som en introducerende oversigt er der brug for bogen, men en række af præsentationerne er meget korte. Dette gælder bestemt også bilaget om integrationsteorier, der kunne være bakket op af litteraturlisten.

Poul Erik Hansen og Carsten Lunding, *Dansk erhvervsliv*, København: Handelshøjskolens Forlag / Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck, 1991, 169 s., kr. 168,00.

Bogens forord sammenligner Danmark med en patient med lungebetændelse, der er blevet stopfodret med hostesaft. Lungebetændelsen udgøres af de i 1980'erne påpegede strukturproblemer, hostesaften af de traditionelle økonomiske politikker, der ikke har kureret sygdommen. Til forskel fra flere bøger i serien »Erhverv og samfund« intenderer denne bog – ud over den traditionelle statistisk beskrivende del – også at belyse erhvervspolitikken teoretisk og med praktiske eksempler. Dette anvendes de sidste fire ud af i alt ti kapitler til. De første kapitler er som man kender seriens bøger: solidt beskrivende, uden at der præsenteres nye indsigter. De sidste kapitler indfrier næppe intentionen om på én gang at analysere og diskutere dansk erhvervslivs strukturelle problemer og deres betydning for landets økonomiske situation. Dertil forekommer hverken de teoretiske grundlag eller de vigtigste problemstillinger tilstrækkeligt gennemarbejdede. Kapitlet om landbrugsstøtten er dog klart interessevækkende.